

Morele herbewapening en Frank Buchman

Ignace Demaerel, juni 2026

Ooit gehoord van 'morele herbewapening'? Ik - tot voor kort - in ieder geval niet. Toch was dit nog niet zo lang geleden een grote, invloedrijke, wereldwijde beweging die door veel presidenten en koningen erg gewaardeerd en aanbevolen werd. Het is een bijzonder verhaal dat ook vandaag zeer inspirerend en relevant kan zijn. Deze organisatie - in het Engels '**Moral Re-Armament**' (**MRA**) geheten - is onlosmakelijk verbonden aan de naam van Frank Buchman, een zeer visionair man en pionier op hoog niveau. Zijn naam wordt zelden vernoemd in de geschiedenisboeken omdat hij meer op de achtergrond werkte. Zijn unieke bijdrage aan deze wereld was dat hij begreep dat de christelijke moraal en de evangelische waarden een diepe, helende impact kunnen hebben op internationale conflicten en de wereldpolitiek.

Frank Buchman (1878-1961) groeide op in Pennsylvania (VS) binnen de Lutherse kerk. Na theologische studies werd hij in 1902 Luthers predikant in Philadelphia, waar hij een nieuwe kerk pionierde, helemaal uit geloof en zonder salaris. Omdat hij zich 100% hiervoor smeedt, raakte hij na een jaar totaal overwerkt, en reisde een tijd naar Europa. Bij zijn terugkeer opende en leidde hij een tehuis voor jongeren. Helaas kreeg hij daar na een tijd een pijnlijk conflict met het bestuur over de financiering van het werk. Diep ontgoocheld reisde hij naar Engeland. In 1908 bezocht hij daar de bekende Keswick conferentie, waar God hem zeer diep aanraakte: de prediking van (de bekende evangeliste) Jessie Penn-Lewis over het kruis bracht

hem tot een diepe bekering. Hij ervoer een zeer sterke aansporing van God om de zes bestuursleden met wie hij zware onenigheid had gehad, te vergeven en ook aan hen vergeving te vragen voor zijn eigen koppigheid. Het was voor hem een **levensveranderende ervaring** van de kracht van verzoening!

Van 1909 tot 1915 werkte Buchman voor de Young Men's Christian Association (YMCA) in Penn State College onder studenten, en deze bediening bloeide en vermenigvuldigde zich over andere universiteiten zoals Princeton, Yale en Oxford. Maar omdat hij zelf zeer hoge morele standaarden had, bleef hij toch ontevreden met het lage geestelijke niveau van de studenten. Dankzij evangelist F.B. Meyer leerde hij op een reële manier de Heilige Geest kennen als een persoonlijke gids, en groeide hij in een dieper gebedsleven. Hij predikte op vele plaatsen over persoonlijk berouw en bekering, en velen werden geraakt. Een centraal thema bij hem was het nastreven van de allerhoogste morele waarden en heiliging, rond **de 'vier absoluten'**: absolute eerlijkheid, absolute zuiverheid, absolute onbaatzuchtigheid en absolute liefde. Hij ging zelfs zo ver dat hij mensen aanzette tot publieke zondenbelijdenis, ook van seksuele zonden - iets wat velen te vergaand vonden en waardoor ze hem verweten sektarisch te zijn.

Buchmans thuisbasis was het Hartford Theological Seminary (Connecticut), waar hij deeltijds les gaf, maar hij begon **steeds meer te reizen**. Hij had ook een

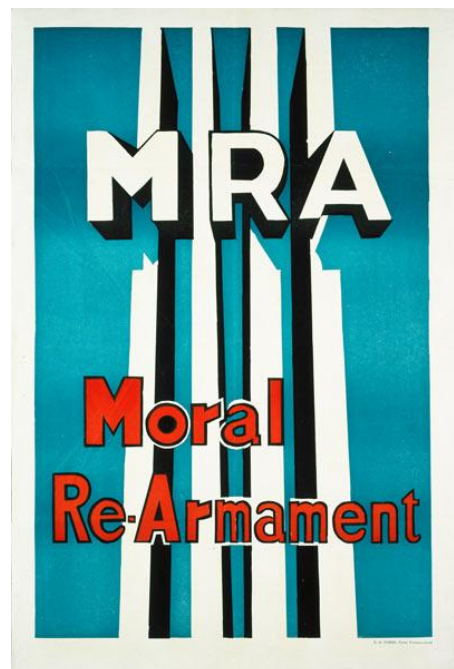
gave om met hooggeplaatste leiders in contact te komen en relaties met hen op te bouwen. Zo ging hij in 1915 naar India, ontmoette er vele malen Gandhi, werd een vriend van de beroemde schrijver Rabindranath Tagore en de bekende zendelinge Amy Carmichael. Hij sprak er soms tot 60.000 mensen. Tussen 1916 en 1918 reisde hij vandaaruit ook naar China, en werd vriend met Xu Qian, die later eerste minister werd. Andere christelijke leiders vonden zijn prediking over zonde en bekering echter te radicaal, waardoor de deuren in China voor hem gesloten werden.

In 1921 richtte hij de '**First Century Christian Fellowship**' op, dat als doel had een geestelijke en morele opleving te bewerkstelligen. In 1922 verliet hij Hartford om zich helemaal op een reizende bediening te richten waarbij hij van giften leefde. In de daaropvolgende jaren ontwikkelde hij persoonlijke contacten met koning George II van Griekenland (1924) en via hem ook met koningin Maria van Roemenië (van wie hij een tijdlang de geestelijke adviseur werd).

In Princeton was hij na een tijd ook niet meer welkom wegens zijn te radicale prediking. In Oxford daarentegen - waar een medewerker het werk leidde aan het Corpus Christi College - had zijn werk zeer veel succes, waardoor in 1928 de naam veranderd werd in '**Oxford Group**'. In 1931-1935 kwamen 150 studenten dagelijks samen, en telde de beweging tot duizenden leden in 'house parties'. Wegens de grote aantallen moesten ze zelfs uitwijken naar de bibliotheek. In 1932 verscheen een boek over deze groep, 'For Sinners Only', door A.J. Russell (hoofdredacteur van de Sunday Express), dat in twee jaar tijd 17 drukken beleefde en op grote schaal werd vertaald.

In de jaren 1930 reisde Buchman veel **doorheen Europa**. In 1932 en 1933 probeerde hij Hitler te ontmoeten, in de hoop hem te bekeren – helaas zonder succes. Doordat hij een groeiende vijandigheid voelde vanwege het naziregime richtte hij zich meer op Scandinavië. In 1934 bracht hij door zijn predikingen een grote opwekking in Noorwegen: het hele land en de kranten spraken ervan, en een historische verzoening tussen kerken vond plaats. Hetzelfde gebeurde in 1935 in Denemarken.

Te midden van de groeiende oorlogsdreiging en de algemene herbewapening in 1938 groeide bij hem de idee van de 'morele herbewapening'. Oorspronkelijk noemde hij het '**Spiritual and Moral Re-Armament**': voor hem was dit 'de grotere visie van een spirituele revolutie' en hij geloofde dat dit concept de koers van landen kon veranderen! De centrale idee was dat het kernprobleem van oorlogen en conflicten niet politiek of economisch was, maar "... de crisis is **in wezen een morele crisis**. De landen moeten zich moreel herbewapenen. Moreel herstel is in wezen de voorloper van economisch herstel. Moreel herstel leidt niet tot crisis, maar tot vertrouwen en eenheid in alle aspecten van het leven." "Elke weloverwogen staatsman met wie je spreekt, zal je vertellen dat elk land een moreel en spiritueel ontwaken nodig heeft." Een crisis moet dus met morele wapens aangepakt worden: vergeving, liefde, dialoog en verzoening.

Dit idee vond weerklank bij vele hooggeplaatsten in het VK. De Britse tennisster H. W. Austin was redacteur van het boek 'Moral Rearmament, The Battle for Peace' (1938), waarvan een half miljoen exemplaren werden verkocht. Buchmans inspanningen werden tijdens de oorlogsjaren in de VS erg gewaardeerd door president **Franklin Roosevelt**, en ook in 1943 door (toen nog senator, later president) **Harry Truman**. Deze bevestigde: "Achter de meeste knelpunten schuilen wantrouwen, rivaliteit, apathie en hebzucht. Hier komt de groep Moral Re-Armament in beeld. Waar anderen zich afzijdig hielden en kritiek leverden, hebben zij de mouwen opgestroopt en zijn ze aan de slag gegaan." Truman steunde het door de MRA geproduceerde toneelstuk 'The Forgotten Factor' en noemde het "het belangrijkste toneelstuk dat tijdens de oorlog is geproduceerd".

Frank Buchman was van mening dat zowel het fascisme als het communisme hun wortels hadden in het materialisme, dat hij 'de moeder van alle '-ismen'' noemde: **materialisme** als zodanig was volgens hem **de grootste vijand van de democratie**. "Het gaat niet om 'links' of 'rechts', maar het enige wat we echt nodig hebben, is ons te laten leiden door Gods Heilige Geest. Dat is de kracht die we moeten bestuderen... De Heilige Geest zal ons leren hoe we moeten denken en leven, en een werkbare basis bieden voor onze dienst aan het vaderland... De ware strijdlijn in de wereld van vandaag loopt niet tussen klassen noch tussen rassen. De strijd is tussen Christus en de antichrist." Buchman kreeg wel veel kritiek in de jaren '30 omdat hij Hitler en Mussolini

(teveel?) prees omdat ze een dam opwierpen tegen het communisme; later heeft hij openlijk het nazisme veroordeeld om haar praktijken. Hij bleef wel altijd erg anticommunistisch omwille van haar radicaal antichristelijk karakter.

In 1946 kochten een aantal Zwitserse gezinnen die actief waren binnen de MRA een groot, vervallen **hotel in Caux (Zwitserland)** en knapten het op. Dit werd een centrum van

Europese verzoening, dat in de daaropvolgende jaren door duizenden mensen werd bezocht. Buchman faciliteerde daar ontmoetingen tussen de Duitse bondskanselier **Konrad Adenauer** en de Franse minister van

Buitenlandse Zaken **Robert Schuman**. Dit bezinningscentrum heeft een beslissende rol gespeeld in de wonderlijk snelle verzoening tussen deze beide

landen. Want uit deze persoonlijke vriendschap tussen Adenauer en Schuman - beide diepgelovige katholieken - ontstond in 1951 de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS), waaruit later de **Europese Unie** groeide. Schuman raakte ervan overtuigd dat het evangelische principe om je te verzoenen met je naaste en je vijand lief te hebben ook in de internationale politiek moest en kon toegepast worden. Het heeft tot op vandaag Europa diepgaand veranderd.

F. Buchman en R. Schuman in 1953

Buchman ontving later van de Franse regering het kruis van ridder in het Légion d'honneur en tevens het Duitse Grootkruis in de Orde van Verdienste. In Frankrijk wijdde de bekende existentialistische filosoof Gabriel Marcel een boek aan de ideeën van de MRA, getiteld 'Un Changement d'Espérance à la Rencontre du Réarmement Moral' (1959).

Na 1950 heeft de MRA nog een beslissende rol gespeeld in **andere internationale verzoeningsprocessen**: zij faciliteerden het overbrengen van grote Japanse delegaties naar Caux, en vandaar naar de VS waar hooggeplaatste Japanse politici hun excuses gingen aanbieden voor de wandaden in W.O II. Later gingen ze ook naar zeven andere Aziatische landen; de Japanse premier Kishi dankte de MRA uitdrukkelijk voor haar rol hierin (1957).

Ook later bleef de MRA actief in verzoenings-processen wereldwijd, en werkte op een zeer open manier met mensen van alle overtuigingen en religies. Ze was betrokken in verschillende processen van **dekolonisatie**, om kolonies op weg te

helpen naar onafhankelijkheid. In 1956 bedankte koning Mohammed V van Marokko Buchman uitdrukkelijk voor zijn rol hierin, en president Habib Bourguiba van Tunesië evenzeer. Ook in Cyprus bedankte de president, aartsbisschop Makarios, Buchman

in 1960 met veel waardering.

De oprichters van **Anonieme Alcoholisten** (in 1935), Bill Wilson en Bob Smith, waren beiden actieve leden van de Oxford Group en ontdekten dat dezelfde principes de sleutel vormden tot het overwinnen van alcoholisme.

Buchmans ideeën bleven dezelfde: "De kernproblemen in de wereld van vandaag zijn oneerlijkheid, egoïsme en angst – bij mensen en, bijgevolg, bij naties. Wanneer ze zich vermenigvuldigen, leiden ze tot echtscheidingen, criminaliteit, werkloosheid, terugkerende depressies en oorlog... **Geestelijk herstel** moet voorafgaan aan economisch herstel. Politieke of sociale oplossingen die deze kernproblemen niet aanpakken, schieten tekort... Iedereen wil dat de ander verandert. Elk land wil dat het andere land verandert. Maar iedereen wacht tot de ander de eerste stap zet."

"We hebben een kracht nodig die sterk genoeg is om de menselijke aard te veranderen en bruggen te slaan tussen de ene mens en de andere, tussen de ene groep en de andere. Dit begint wanneer iedereen zijn eigen fouten erkent in plaats van die van de ander aan de kaak te stellen. **Alleen God kan de menselijke natuur veranderen.** Het geheim schuilt in die grote vergeten waarheid: wanneer de mens luistert, spreekt God; wanneer de mens gehoorzaamt, handelt God; wanneer mensen veranderen, veranderen naties... Alleen God kan een persoon veranderen en de rol van de 'levensveranderaar' is om in stilte te luisteren naar de 'stille, zachte stem' van God."

In 2001 veranderde de MRA haar naam in '**Initiatives of Change**' en is nu niet meer christelijk van aard maar interreligieus¹. Maar haar oorsprong ligt zeker in de bergrede van Jezus en "Zalig de vredestichters". Ze nodigt nog steeds "mensen met een geloof" uit "om zowel de wortels van hun eigen traditie te verkennen als de overtuigingen van anderen te ontdekken en te respecteren". De

---

¹ Men kan zich ernstig de vraag stellen of '**Initiatives of Change**' dezelfde morele kracht heeft als de MRA. Frank Buchman stak nooit onder stoelen of banken dat hij zijn inspiratie vond in de radicale woorden van Jezus over verzoening. En hij had een sterk persoonlijk **moreel gezag en charisma** door zijn eigen levenswandel. Daardoor kon hij leiders uit vele politieke fracties of kerkelijke stromingen verenigen op een hoger niveau, en tegelijk diep respect afdwingen bij andersgelovigen. De MRA werd later opengetrokken om 'voor iedereen aanvaardbaar' te zijn en ze werd **interreligieus** en pluralistisch, dus vermengd: aangepast aan een politiek correcte neutraliteit. Zoals vele sociale organisaties die voortkwamen uit een diepe christelijke bewogenheid is ze geseculariseerd en is haar identiteit vervaagd, zonder duidelijke kleur. Daarmee is de sterke drive ook 'horizontaal' geworden en verzwakt. De VN zoekt een 'gemeenschappelijke' noemer, en kan dus hoogstens een grootste gemene deler van humane en algemeen-spirituele waarden aanhangen, wat haar erg humanistisch van aard maakt. Waardoor ze nauwelijks morele autoriteit heeft of geloofwaardigheid en impact. Zolang de westerse mens zich schaamt voor zijn rijke spirituele erfenis en wortels, is er weinig hoop voor een geestelijke herleving, want alle hogere bronnen zijn 'dichtgegooid'. Schumans overtuiging was: "Democratie zal christelijk zijn, ofwel niet zijn. Een antichristelijke democratie zal een parodie zijn die zal verzinken in tirannie of anarchie."

nadruk van de organisatie ligt op het bewerkstelligen van maatschappelijke verandering door te beginnen bij persoonlijke verandering. Ze heeft programma's in meer dan 60 landen, zoals 'openhartige gesprekken' over ras, verzoening en verantwoordelijkheid, veiligheid, samenwerking of burgerparticipatie; ze bemiddelt in conflictgebieden, om vertrouwen te herstellen, maar ook in de economische sector, o.a. tegen corruptie. Het hoofdkwartier is nog steeds in Caux, waar vele conferenties of seminars worden gehouden en dialogen worden opgestart tussen conflicterende groepen. Er wordt in de verschillende programma's ook nauw samengewerkt met de VN en de Europese Raad.

Het effect van al dat verzoeningswerk is soms duidelijk en tastbaar, maar heel vaak ook niet. **Hoeveel impact** het geloofszaadje van die ene Frank Buchman **op de wereldgeschiedenis** gehad heeft, zullen we nooit kunnen meten – 'only known to God' – maar is zeker niet te onderschatten. Hij werd tweemaal genomineerd voor de Nobelprijs voor de Vrede. In 2017 werd de documentaire 'The Man Who Built Peace' gewijd aan zijn leven en werk.

Vandaag heeft onze - opnieuw door oorlog bedreigde en verscheurde - wereld misschien nog méér dan ooit tevoren een diepe **behoefte aan een geestelijke en morele heropleving**. De militaire herbewapening is volop bezig, maar wie kijkt dieper naar de (toxische) spirituele wortels? Dat de crisissen en conflicten beginnen bij individuen is overduidelijk, zeker als we zien waar het bij (grote) leiders – Hitler, Stalin, Mao, Poetin... – fout gaat. Een collectieve bekering begint bij dappere individuen. Wie staat vandaag op...?

